

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministerijai

2024 m. spalio 28 d., Nr. 24-102VK

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO ĮSAKYO PROJEKTO „DĖL AKINIŲ LĘŠIŲ IR KONTAKTINIŲ LĘŠIŲ RECEPTŲ RAŠYMO IR AKINIŲ LĘŠIŲ IR KONTAKTINIŲ LĘŠIŲ IŠDAVIMO OPTIKOSE PAGAL RECEPTUS TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ NR. 24-16029

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK), atstovaudama savo nario UAB „Vision express“ interesus, susipažino su Akinių lęšių ir kontaktinių lęšių receptų rašymo ir akinių lęšių ir kontaktinių lęšių išdavimo optikose pagal receptus tvarkos aprašo projektu (toliau – Projektas) ir teikia pastabas.

LVK nuomone, jeigu Projektas nebus reikšmingai keičiamas, kils reikšmingų sunkumų optikoms prisitaikant prie šio reguliavimo, bus įnešta neaiškumo, nes kai kurie reikalavimai yra ir, tikėtina, objektyviai neįgyvendintini. Projektas turi būti išdiskutuotas su optikomis ir reikšmingai keičiamas, nes kitaip gali padaryti žalos, dėl ko neatitikti lydraštyje įvardyto siekio „gerinti Akinių lęšių ir kontaktinių lęšių receptų rašymo ir akinių lęšių ir kontaktinių lęšių išdavimą optikose pagal receptus“.

Daugiausiai klausimų kelia tai, kaip siūlomu reguliavimu siūloma apibrėžti specialistus, kurie galės išduoti akinius ar kontaktinius lęšius. Mūsų manymu, siūlomas reguliavimas suponuoja tai, kad gydytojai oftalmologai turės dirbti kasose. Tai sukurtų itin didelę paklausą specialistams, kurių ir taip nėra daug, ir kuriems pritraukti optikos skiria reikšmingus resursus, kad bent dalį darbo laiko optikose galėtų dirbti gydytojas. Tačiau net tie gydytojai, jeigu turės dirbti kasoje, tuo metu negalės užsiimti medicinos praktika (dėl ko pvz. mažiau specialistų optikose galės tikrinti akis vaikams, kuriems akis gali tikrinti tik gydytojai oftalmologai). Taigi, privalo būti tikslinama sąvoka „optikos specialistas“.

LVK pastebi, kad siūlomi reikalavimai apsunkintų nekompensuojamų optikos prekių (ypač kontaktinių lęšių) įsigijimą fizinėse parduotuvėse, bet nesant ribojimų apsiperkant internetu, pacientai šiuos produktus galės įsigyti kaip ir iki šiol. Fizinėse parduotuvėse pacientas, įsigyjant kontaktinius lęšius, yra edukuojamas, konsultuojamas apie jų priežiūrą, higieną, akių patikrinimo profilaktiką ir kt., o internetu pacientas pats atsakingas už receptūros teisingą suvedimą ir taisyklingą kontaktinių lęšių naudojimą.

Pažymime, kad šiuo metu žymiai didesnė dalis nekompensuojamųjų akinių lęšių ir kontaktinių lęšių išduodama būtent pagal optometrinių išrašomas akinių ir kontaktinių lęšių skyrimo korteles, bet apie tai Projekte nėra jokios informacijos. Taip pat pažymime, kad šiuo metu galioja akinių ir kontaktinių lęšių skyrimo kortelės popierinė forma, tačiau jokiais teisės aktais nėra reglamentuoti tokios formos rašymo reikalavimai, nėra numatytos ir patvirtintos akinių ir kontaktinių lęšių skyrimo kortelių elektroninės formos.

Prie šių apibendrintų pastabų teikiame konkrečias pastabas lentelėje ir prašymus paaiškinti kai kurias nuostatas (tęsinys kitame lape).

Punktas	Pastaba arba komentaras
<p>10.2, 19 p.</p> <p>*kontekstui, recepto forma Nr. 147/a atrodo taip:</p> <p>The image shows a form titled 'AKINIŲ RECEPTAS' (Glasses Prescription) from the Lithuanian Republic's Health Ministry. It includes fields for patient name, address, eye type (dešinė, kairė), and refractive error (sfera, cilindras, Ašis, Prizmė, ašis). It also features two circular diagrams for astigmatism correction and a section for the prescriber's name and signature.</p>	<p>Jeigu tam tikrais atvejais išlieka popierinio recepto rašymo atvejai, siūloma atnaujinti recepto formą Nr.147/a, kuri neatitinka Projekto Priede Nr. 1 nurodytų Minimalų akinių lęšių receptų išrašymo duomenų rinkinį sudarančios informacijos reikalavimų.</p>
<p>19.1 p.</p>	<p>Prašome patikslinti, kaip asmens sveikatos priežiūros įstaigai gali būti numatyta išimtis neteikti duomenų, kai visoms asmens sveikatos priežiūros įstaigoms galioja Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 13(1) straipsnis, kuriame nurodyta, kad visi subjektai privalo naudotis ESPBI IS.</p>
<p>25 p.</p>	<p>Prašome paaiškinti, ar vienu elektroniniu receptu gali būti išrašomi keli korekciniai akiniai arba ir korekciniai akiniai, ir kontaktiniai lęšiai? Pavyzdys: tas pats pacientas pageidauja įsigyti dvejus korekcinis akinius (pvz. pirmieji – standartiniai su skaidriais akinių lęšiais, antrieji akiniai būtų saulės akiniai su dioptrijomis). Regėjimo korekcija – ta pati. Kiek akinių receptų gydytojas oftalmologas privalės išrašyti?</p>
<p>32 p.</p>	<p>Prašome tiksliai paaiškinti, ar kontaktiniai lęšiai pacientui galės būti išduodami be recepto.</p>
<p>33 p.</p>	<p>Jeigu receptą išrašęs specialistas konkrečiu laiku nedirba optikos salone, susisiekti su tokiu specialistu yra neįmanoma. Pastebime, kad gydytojų kontaktiniai telefonai oficialiai nėra skelbiami, o net jeigu ir būtų, susisiekimas su specialistu, dirbančiu 3–5 skirtingose sveikatos priežiūros įstaigose, apsunkintų ir prailgintų akinių išdavimo procesą.</p>
<p>32 p., 37 p., 40 p.,</p>	<p>Būtinai tikslus išaiškinimas, kas yra Optikos specialistas. Sąvoka „optikos specialistas“ nėra apibrėžta kituose teisės aktuose. 37 p. kalbama apie prisijungimą prie E.sveikatos portalo. Šiuo metu tokią prieigą turi tik licencijuoti optikos darbuotojai: optometrininkai ir gydytojai oftalmologai.</p> <p>Jeigu šiuo reikalavimu siekiama, kad tik dabar prisijungimo prie E.sistemą teisę turintys specialistai galėtų parengti išdavimo dokumentą ir išduoti akinius ar kontaktinius lęšius, iš esmės pakeis šių</p>

	<p>profesijų specialistų darbo pobūdžiu, nes jie užsiims ne medicinos praktika (kam jie skyrė daug metų mokydami aukštosiose mokyklose, nuolat keldami kvalifikaciją, tęsdami licenciją ir t.t.), bet pildys dar vieną papildomą formą ir atidavinės prekes, t.y. korekcinius akinius ar kontaktinius lęšius.</p> <p>Jeigu šiuo reikalavimu siekiama, kad šiuo metu prieigos prie E.sveikatos neturintys specialistai ją gautų, ar ketinama riboti paciento duomenų matomumą šiems specialistams? Atsižvelgiant į tai, kad optikose daugiau nei pusė darbuotojų yra klientus aptarnaujantys asmenys, neturintys optometrininko ar oftalmologo licencijos, asmenų, turinčių prieigą prie jautrių pacientų sveikatos duomenų, skaičius išaugtų daugiau nei dvigubai. Jeigu prie itin jautrių asmens duomenų prieiga gautų ir visi optikose dirbantys darbuotojai, tai galėtų prieštarauti su asmens duomenų tvarkymu susijusiems principams, įtvirtintiems Bendrajame duomenų apsaugos reglamente.</p>
40.3 p.	<p>Prašome paaiškinti, kokia forma formuojamas išdavimo (pardavimo) dokumentas: ar tai popierinė forma, ar tik elektroninė versija? Jeigu numatyta elektroninė versija, koku pagrindu ji veiks ir kur bus matoma?</p> <p>Projekto 2 priede pateikiama forma yra pritaikyta išduodant tik akinių lęšius. Kontaktiniai lęšiai nėra net paminėti 1.6. punkte kaip galima medicinos priemonė. Reikėtų koreguoti formą.</p> <p>Taip pat nėra aiškumo, per kiek laiko turi būti užpildoma išdavimo forma; koku formatu ir kaip saugoma, jeigu to reikia; ar pacientui atiduodama?</p>
Papildomas klausimas, susijęs su visu Projektu	<p>Prašome paaiškinti: jeigu pacientas, pirkdamas kontaktinius lęšius, atsisako optikoje pateikti savo asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, ar tai reiškia, kad tokiam pacientui optika kaip sveikatos priežiūros įstaiga negali parduoti kontaktinių lęšių? Tokiu atveju pacientas įsigyti kontaktinius lęšius galės el. parduotuvėje, kur nėra keliami tokie reikalavimai.</p>
Papildomas klausimas, susijęs su visu Projektu	<p>Prašome paaiškinti, kaip turėtų elgtis užsienio piliečiai, norintys įsigyti korekcinius akinius ar kontaktinius lęšius? Jeigu nebelieka popierinės akinių recepto formos, prie E.sveikatos, suprantama, jungtis nėra įmanoma, o galiojančio recepto patikrinti nėra kur ir kaip. Kaip tokiu atveju padėti užsienio piliečiams?</p>

Atsižvelgiant į visa tai, **prašome inicijuoti susitikimą su LVK ir kitomis suinteresuotomis organizacijomis, siekiant išspręsti rinkai kylančius klausimus bei įvertinti siūlomo reguliavimo trūkumus. Prašome apie susitikimą pranešti žemiau nurodytais kontaktais. Dėkojame už bendradarbiavimą.**

Pagarbiai

L.e.p. generalinis direktorius

Emilis Ruželė

Originalas nebus siunčiamas. Vilius Kriaučiūnas, el.p. vilius@lvk.lt, mob. +37060898408.